

**Protokół obrad Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Katowicach
w dniu 14 grudnia 2022 roku (obrady on-line poprzez aplikację Microsoft Teams) godz.12:00**

Obrady odbyły się w sposób zdalny.

Przebieg obrad: Projekty nadesłane przez architektów wysłano pocztą elektroniczną do członków Rady, celem zapoznania się z materiałem. W przypadku występowania pytań i wątpliwości członkowie Rady kontaktowali się bezpośrednio z projektantem. Karty oceny są na bieżąco podpisywane przez Panią Przewodniczącą Barbarę Grześ w dogodnym dla niej terminie.

W obradach on-line udział wzięło 3 członków Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Katowicach, tj.:

Pani Barbara Grześ - Przewodnicząca Rady,

Pani Bożena Werner – Wiceprzewodnicząca Rady,

Pani Sylwia Siudak – Sekretarz Rady,

Zaproszeni goście obecni na posiedzeniu:

Pani Jolanta Krępa – Centrum Usług Wspólnych Katowice.

Harmonogram obrad przebiegał zgodnie z porządkiem obrad w dniu 14 grudnia 2022 r. (załącznik nr 1 do protokołu).

1. Zatwierdzenie protokołu z dnia 16 Listopada 2022 r.

W głosowaniu wzięły udział 3 osoby – 3 głosy „za”, 0 głosów przeciw, 0 głosów wstrzymujących.

2. Konsultacja, opiniowanie i zatwierdzenie projektu pn.: **„Budowa 4-oddziałowego budynku przedszkola wraz z instalacjami technicznymi przy zespole szkolno-przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. J. Wantuły 11”** w ramach zadania inwestycyjnego „WPI „Bezpieczny maluch na start” – opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy

i nadbudowy budynku Szkoły Podstawowej nr 38 o 4-oddziałowe przedszkole wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. Wantuły 11” z udziałem przedstawiciela Centrum Usług Wspólnych w Katowicach, Pani Jolanty Krępy.

Pani Bożena Werner poinformowała uczestników posiedzenia, że po zapoznaniu się z otrzymaną dokumentacją, przesała wytyczne dot. dostępności dla osób z niepełnosprawnościami projektowanego budynku przedszkola Panu Rafałowi Łyszczarzowi – projektantowi oraz Pani Bożenie Michałek - Pełnomocnikowi Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych. Opinia stanowi **załącznik nr 2** do protokołu. Dodała również, że przesłane uwagi nie są zastrzeżeniami do projektu, stanowią jedynie wykaz zaleceń, na które należy zwrócić uwagę pod kątem omawianej dostępności. Pani Jolanta Krępa przekazała Członkom Rady, że po zaznajomieniu się z wytycznymi Rady, będą one analizowane przez CUW. Pani Krępa została poproszona o poinformowanie Rady, jeżeli wystąpiłaby niemożność realizacji przekazanych zaleceń.

Rada zatwierdza ww. projekt pod warunkiem zastosowania rekomendowanych wytycznych projektowania uniwersalnego zgodnie z załącznikiem nr 2 do protokołu.

Uchwała nr 1

z dnia 14 grudnia 2022 roku

dotycząca opinii dla projektu pn.: „Budowa 4-oddziałowego budynku przedszkola wraz z instalacjami technicznymi przy zespole szkolno-przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. J. Wantuły 11” w ramach zadania inwestycyjnego „WPI „Bezpieczny maluch na start” – opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy i nadbudowy budynku Szkoły Podstawowej nr 38 o 4-oddziałowe przedszkole wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. Wantuły 11”

§ 1

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych uchwala, co następuje :

Rada wydaje pozytywną opinię dotyczącą projektu pn. „Budowa 4-oddziałowego budynku przedszkola wraz z instalacjami technicznymi przy zespole szkolno-przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. J. Wantuły 11” w ramach zadania inwestycyjnego „WPI „Bezpieczny maluch na start” – opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy i nadbudowy budynku Szkoły Podstawowej nr 38 o 4-oddziałowe przedszkole wraz z instalacjami i urządzeniami

technicznymi przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. Wantuły 11”

§ 2

Po przeprowadzeniu głosowania, w którym udział brało 3 członków Rady, oddano 3 głosy za, 0 głosów przeciw, 0 głosów wstrzymujących.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

3. Konsultacja, opiniowanie i zatwierdzenie projektu pn.: „**Centrum Himalaizmu im. Jerzego Kukuczki**”.

Projekt został przesunięty do dalszego opiniowania na etapie budowlanym projektu.

4. Wolne wnioski:

- 1) Pani Bożena Werner zapytała, czy jest już dostępna pętla indukcyjna na sali nr 209 w budynku UM przy ul. Młyńskiej 4. Pani Bożena Michałek - Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych poinformowała, że od 5 grudnia urząd dysponuje przenośną pętlą indukcyjną, natomiast 6 grudnia odbyło się przeszkolenie pracowników w zakresie jej montażu i obsługi.
- 2) Pani Barbara Grześ zapytała, czy jest już zamontowana tablica tyflograficzna, która była przez nią konsultowana z wykonawcą. Zasugerowała również, że po zamontowaniu tablicy informacja o jej dostępności przy wejściu do budynku urzędu przy ul. Rynek 1 powinna zostać zamieszczona na stronie internetowej UM w zakładce dla osób z niepełnosprawnościami. W odpowiedzi Pani Pełnomocnik udzieliła informacji, że tablica aktualnie jest w przygotowaniu.

Głosy członków Rady w dniu 14 grudnia 2022 zebrała Sylwia Jędrzejek - Belka.

Kolejne obrady zaplanowano na 11 stycznia 2023 roku na godz. 12:00.

PRZEWODNICZĄCA
Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych

Barbara Grześ

Załącznik do protokołu:

1. Porządek obrad Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w dniu 14 grudnia 2022 roku.
2. Zalecenia do projektu – „Budowa 4-oddziałowego budynku przedszkola wraz z instalacjami technicznymi przy zespole szkolno-przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. J. Wantuły 11” w ramach zadania inwestycyjnego „WPI „Bezpieczny maluch na start” – opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy i nadbudowy budynku Szkoły Podstawowej nr 38 o 4-oddziałowe przedszkole wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. Wantuły 11”.

**Porządek obrad Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych
w dniu 14 grudnia 2022 roku (obrady on-line poprzez aplikację Microsoft Teams) godz. 12:00**

1. Zatwierdzenie protokołu z dnia 16 Listopada 2022 roku.
2. Konsultacja, opiniowanie i zatwierdzenie projektu pn.: **„Budowa 4-oddziałowego budynku przedszkola wraz z instalacjami technicznymi przy zespole szkolno-przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. J. Wantuły 11”** w ramach zadania inwestycyjnego „WPI „Bezpieczny maluch na start” – opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy i nadbudowy budynku Szkoły Podstawowej nr 38 o 4-oddziałowe przedszkole wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 11 w Katowicach przy ul. Wantuły 11”.
3. Konsultacja, opiniowanie i zatwierdzenie projektu pn.: **„Centrum Himalaizmu im. Jerzego Kukuczki”**.
4. Wolne wnioski.

PRZEWODNICZĄCA
Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych

Barbara Grześ

Powiatowa Społeczna Rada
ds. Osób Niepełnosprawnych
Urząd Miasta Katowice
ul. Rynek 1, 40-003 Katowice

OPINIA

Dotyczy: wytycznych projektowania uniwersalnego, regulujących dostępność dla osób z niepełnosprawnościami projektu zespołu szkolno-przedszkolnego nr 11 ul. Wantuły 11 w Katowicach.

GŁÓWNE WEJŚCIE

- Dostępne dla osób z niepełnosprawnościami powinno być główne wejście do budynku i prowadzić do możliwie jak najbardziej reprezentacyjnej strefy budynku. Wyznaczenie innego niż główne wejście nacechowane jest stygmatyzacją i odbierane, jako dyskryminujące.
- Należy wyznaczyć przestrzeń manewrową 150x150 cm po obu stronach drzwi głównego wejścia.
- Wejścia dedykowane dla osób niepełnosprawnych należy wyposażać w drzwi automatyczne (w przypadku wiatrołapu oboje drzwi muszą być automatyczne).
- Zaleca się projektowanie wejść z dużymi wiatrołapami, z przestrzenią manewrową min. 150x150 cm, poza polem otwierania skrzydła drzwi.
- Drzwi wejściowe w świetle ościeżnicy powinny mieć 90 cm (zalecane 100 cm).
- Płyta cokołu na dole drzwi o wysokości 40 cm.
- Szklane przegrody i drzwi należy oznaczyć dwoma pasami umieszczonymi na wysokości 130-140 cm (pierwszy pas) i 90-100 cm (drugi pas), zaleca się umieszczenie dodatkowego pasa kontrastowego na wysokości 10-30 cm.
- Zaleca się, aby dolna krawędź przeszklonych drzwi wejściowych była zabezpieczona w sposób chroniący przed uderzeniem kołami wózka do wysokości 40 cm (np. poprzez zastosowanie listwy do tej wysokości lub innego elementu chroniącego szkło).
- Duże i ciężkie drzwi należy wyposażać w siłowniki wspomagające otwieranie i funkcję opóźnionego zamykania. Zawiasy powinny mieć minimalną siłę tarcia, aby ułatwić otwieranie drzwi.
- Dopuszczalna siła potrzebna do otwarcia drzwi nie może przekraczać 2,2 kG.
- Wejście/wyjście budynku oznakować 50 cm pasem ostrzegawczym w odległości 50 cm przed drzwiami i za drzwiami.

DRZWI WEWNĘTRZNE

- Drzwi wewnętrzne w świetle ościeżnicy powinny mieć 90 cm (zalecane 100 cm).
- Przy drzwiach należy zapewnić przestrzeń manewrową o wymiarach 160x160 cm od strony otwarcia skrzydła drzwi oraz 120x120 cm po drugiej stronie.
- Otwór drzwiowy powinien być tak zlokalizowany w ścianie, by od strony zawiasów pozostało co najmniej 9-10 cm wolnej przestrzeni.

- Montaż drzwi tak, żeby po otwarciu nie utrudniały dostępu do przestrzeni manewrowej i mebli.
- Duże i ciężkie drzwi należy wyposażać w siłowniki wspomagające otwieranie i funkcję opóźnionego zamykania. Zawiasy powinny mieć minimalną siłę tarcia, aby ułatwić otwieranie drzwi.
- Dopuszczalna siła potrzebna do otwarcia drzwi nie może przekraczać 2,2 kG.
- Klamki i uchwyty w drzwiach ergonomiczne i łatwe w użytkowaniu (w kształcie litery C).
- Zaleca się zastosowanie ościeżnic drzwi w kontrastowych kolorach do ścian.
- Zaleca się zastosowanie klamek w kontrastowych kolorach do drzwi.

OKNA

- Klamki okienne umieścić na wysokości 85-120 cm nad poziomem podłogi, w kształcie dźwigni, w kontrastowych kolorach w stosunku do ram okiennych.

TOALETY

Pomieszczenie higieniczno-sanitarne, łazienka, toaleta musi być przystosowane i wyposażona w sprzęty przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami oraz spełniać następujące wymagania:

- zapewniać przestrzeń manewrową o wymiarach 160x160 cm od strony otwarcia skrzydła drzwi oraz 120x120 cm po drugiej stronie.
- Zapewniać powierzchnię manewrową przed muszlą toaletową o wymiarach przynajmniej 150x150 cm.
- Powierzchnia do przesiadania obok muszli toaletowej po lewej i prawej stronie powinna mieć szerokość min. 90 cm.
- Wysokość muszli toaletowej mieścić się powinna w przedziale między 42-48 cm.
- Oś muszli nie powinna znajdować się bliżej niż 45 cm od ściany.
- Przycisk spłukiwania powinien być umieszczony z boku na wysokości nie większej niż 80-110 cm.
- Uchwyty należy umieścić po lewej i prawej stronie (uchwyt składane od strony przesiadania się, UWAGA na niekontrolowane opadanie uchwyty) w odległości 30-40 cm od osi muszli (do osi poręczy) oraz na wysokości 70-85 cm (górna krawędź poręczy), oraz wystające 10-15 cm przed muszlę.
- Deska sedesowa powinna być z tworzywa sztucznego i wolnoopadająca.
- Podajnik papieru toaletowego powinien znajdować się na wysokości 60-70 cm, w okolicy przedniej krawędzi miski ustępowej.
- Górna krawędź umywalki na wysokości 75-85 cm.
- Dolna krawędź umywalki nie niżej niż 60-70 cm.
- Przestrzeń manewrowa przed umywalką o wymiarach 90x150 cm, z czego nie więcej niż 40 cm tej przestrzeni może znajdować się pod umywalką.
- Dolna krawędź lustra nie wyżej niż 80 cm lub bezpośrednio nad umywalką.
- Baterie kranowe powinny być uruchamiane dźwignią (najlepiej z przedłużonym uchwytem), przyciskiem lub automatycznie (nie należy stosować kurków).
- Dozownik mydła, suszarka/ręczniki powinny być zlokalizowane jak najbliżej umywalki na wysokości 80-110 cm.

- Poręcze po obu stronach umywalki na wysokości 90-100 cm, w odległości nie mniejszej niż 5 cm pomiędzy krawędzią poręczy a umywalką.
- Natrysk z kabiną niezamkniętą pozbawiony progów 90x100 cm (min. powierzchnia 0,9 m²) z przestrzenią manewrową 90x120 cm.
- Pysznica kabinowa z minimalną szerokością 150 cm (min. powierzchnia 2,5 m²).
- Część bezprogowa prysznicy 150x150 cm może służyć za przestrzeń manewrową.
- Siedzisko z oparciem lub mocowane do ściany na wysokości 42-50 cm.
- Poręcze przy siedzisku na wysokości 90-100 cm.
- Słuchawka prysznicowa z regulowaną wysokością 90-210 cm i termostatem.
- System alarmowy w toaletach na wysokości 40 cm i powinien być zintegrowany z pomieszczeniem obsługi.
- Włączniki światła na wysokości 80-110 cm.
- Wieszaki na ubrania na wysokości 110 cm oraz 180 cm.
- Kontrastowe ściany względem podłogi, w przypadku braku takiej możliwości zastosować listwy lub cokoły kontrastowe.
- Lokalizacja toalet publicznych w odstępach około 800 m.
- Komfortki, to nowoczesne toalety dla zależnych osób z niepełnosprawnościami, w których jest możliwość wykonania czynności higienicznych w pozycji leżącej. Sugerowana powierzchnia takiej toalety wynosi 12 m². W pomieszczeniu poza kozetką lub przewijakiem dla osób niepełnosprawnych, który może być podnoszony ręcznie lub elektrycznie, powinien znajdować się sedes, umywalka i kosz na odpady, w miarę możliwości szczelny. Wskazany jest też podnośnik – ręczny lub elektryczny – w celu oszczędzenia kręgosłupów opiekunów. Zalecane jest żeby zlokalizowana była blisko wejścia do budynku oraz czytelnie oznakowana.
[Uwaga Rady: Komfortka, to toaleta, które pozwala godnie żyć w społeczeństwie zależnym osobom niepełnosprawnym.]
- Kozetka lub przewijak dla osób niepełnosprawnych (optymalnie z regulowaną ręcznie lub elektrycznie wysokością i możliwością złożenia na ścianę). Leże o wymiarach min. 160x90 cm (optymalnie 200x90 cm), z wolną przestrzenią od dłuższego boku o szerokości min. 150 cm i od krótszego boku min. 90 cm. Pożądana opcja leża powinna mieć barierkę zabezpieczającą.
- Sedes spełniający wymogi projektowania uniwersalnego.
- Umywalka spełniający wymogi projektowania uniwersalnego (optymalnie: wysokość regulowana elektrycznie).
- Podnośnik: sufitowy, ścienny lub jezdny.
- Kosz na odpady 20-30 l, w miarę możliwości szczelny, z opcją otwierania bezdotykowo pedałem oraz manualnie ręką.
- Fakultatywnie bezprogowa kabina prysznicowa lub prysznic.
- Fakultatywnie mobilny parawan dla zapewnienia intymności i komfortu.

WINDY

- Minimalne wymiary kabiny windy to 110x140 cm, z automatycznymi drzwiami o szerokości 90 cm (zalecane 100 cm) na krótszym boku kabiny.

- Zaleca się stosowanie wind o wymiarach 150x210 cm otwieranych jednostronnie lub 120x210 cm dla wind przelotowych.
- W sytuacji, gdy nie ma możliwości zaprojektowania windy z przestrzenią manewrową 150x150 cm, konieczne jest lustro na przeciwległej ścianie do drzwi, na wysokości maksymalnie 40 cm. Pozwalają one kontrolować to, co dzieje się za plecami osoby na wózku.
- Przestrzeń manewrowa przed windą wynosi 160 x 160 cm.
- W kabinie powinny znajdować się poręcze na wysokości 90 cm i składane krzesiśko na wysokości 50 cm.
- Panel sterujący zewnętrzny i wewnętrzny na wysokości 80-120 cm, z wypukłymi klawiszami.
- Z uwagi na osoby niewidome niewskazane są panele dotykowe.
- Panel wewnętrzny 50 cm od naroża kabiny:
 - przy drzwiach otwieranych centralnie (rozsuwane na obie strony) po prawej stronie kabiny,
 - przy drzwiach otwieranych jednostronnie (przesuwane w jedną stronę) po stronie zgodnej z kierunkiem zamykania drzwi.
- Przyciski pojedyncze powinny być ustawione w jednym rzędzie, pionowo lub poziomo (zalecane), odpowiednio: od dołu do góry przy układzie pionowym i od lewej w układzie poziomym. W przypadku większej ilości przycisków rozmieszczenie ich powinno być mijankowe.
- Wewnętrzny panel sterujący powinien być wyposażony w dodatkowe oznakowanie dla osób niewidomych i niedowidzących (wypukłe opisy, cyfry lub symbole oraz oznaczenia w alfabecie Braille'a) oraz informację głosową.
- Przycisk poziomu wyjścia z budynku powinien wystawać 5 mm (± 1 mm) ponad pozostałe przyciski (zalecany kolor zielony).
- Zewnętrzna sygnalizacja dźwiękowa i świetlna musi informować, która winda przyjechała i czy pojedzie „w górę”, czy „w dół”.

SCHODY

- Budynkach użyteczności publicznej schody powinny być oznaczone na dwa sposoby:
 - wizualnie – kontrastowo oznaczone krawędzie stopni,
 - poprzez zmianę faktury, odcienia lub barwy.
- Polski Związek Niewidomych zaleca, aby krawędzie pierwszego i ostatniego stopnia każdego biegu schodów oznakować pasem kontrastowym (najlepiej jednolitego koloru żółtego) szerokości 0,08–0,10 m na powierzchni poziomej i pionowej stopnia. Wyjątkowo w przypadku biegu o trzech stopniach oznakować należy wszystkie trzy krawędzie. W sytuacji, gdzie schody zostały podzielone na kilka biegów, a spoczniki między nimi są krótsze niż 3 m, nie stosuje się oznaczeń dotykowych na nich.
- W odległości 50 cm przed krawędzią pierwszego stopnia schodów w dół oraz przed krawędzią pierwszego stopnia schodów w górę, należy ułożyć fakturę ostrzegawczą o szerokości nie mniejszej niż 40 cm i nie większej niż 60 cm (na całej szerokości schodów).
- Zaleca się zastosowanie oznaczeń dotykowych w alfabecie Braille'a na początku poręczy schodów. Powinny one zawierać numer kondygnacji, na którą prowadzą schody oraz opis funkcji kondygnacji (np. „Poziom -1 – Garaż”).

POMIESZCZENIA

- Maksymalna wysokości progów w budynków to 2 cm (zalecane 1 cm lub mniej).
- W każdym pomieszczeniu wyznaczyć przestrzeń manewrową 150x150 cm. Zalecenie dot. zarówno stanowisk obsługi klienta jak i miejsc pracy pracowników.
- Zaleca się, żeby wszelkie ustawienia mebli i sprzętów były z uwzględnieniem przestrzeni manewrowej 150x150 cm.
- Dla zwiększenia komfortu zastosować ławki z oparciami i podłokietnikami (szerokość siedzenia ok. 50 cm, wysokość siedzenia 42-45 cm, podłokietnik 15-20 cm od poziomu siedziska, kąt oparcia tylniego ok. 100 stopni).
- Ławki powinny być wyposażone w podłokietniki po obu stronach ławki oraz po jednym podłokietniku co 3 miejsca siedzące.
- Kontakty, włączniki i inne mechanizmy kontrolne należy umieszczać na wysokości 80-110 cm, natomiast gniazda elektryczne na wysokości 40-100 cm.
- W budynkach użyteczności publicznej zaleca się umieszczenie tabliczek informujących o funkcji pomieszczenia w formie wizualnej oraz dotykowej (alfabet Braille'a). Informacja dotykowa powinna znajdować się na ścianie, po stronie klamki, na wysokości min. 120 cm (dół tabliczki) i maks. 160 cm (górną tabliczki), w odległości 5-10 cm od ościeżnicy drzwi (pomiar od krawędzi ościeżnicy do bliżej położonej krawędzi tabliczki). Alternatywnym, zalecanym przez Polski Związek Niewidomych jest umieszczenie tabliczki tuż nad klamką lub na listwie prowadzącej przed drzwiami od strony klamki.
- Oznakować nr pomieszczeń wypukłą, kontrastową czcionką na wysokości 145-165 cm.
- Informacje szczegółowe w formie dotykowej (np. układ toalety wraz z wyposażeniem) powinny znaleźć się przy wejściu do danego pomieszczenia po stronie otwierania drzwi na wysokości 15-30 cm powyżej uchwyty otwierającego (górną krawędź tabliczki) i nie wyżej niż 140 cm od podłoża. Zaleca się opis w alfabecie Braille'a montować na płócie odchylonej od pionu o 30 do 45 stopni.
- Nie zaleca się stosować systemu fakturowego (ścieżek dotykowych) wewnątrz obiektów gdy szerokość przejścia jest mniejsza niż 4.
- Do planów tyflograficznych powinny prowadzić ścieżki dotykowe.
- Zastosowanie kombinacji różnych rodzajów nawierzchni może ułatwić osobom z zaburzeniami orientacji poruszanie się w przestrzeni budynku. Dla osób słabowidzących oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną istotne są przede wszystkim kontrasty kolorystyczne, natomiast dla osób niewidomych kontrasty fakturowe stosowane na nawierzchniach ciągów pieszych.
- Do tzw. naturalnych linii kierunkowych, które wykorzystują osoby niewidome i słabo widzące zaliczyć można:
 - kontrastowe różnice fakturowe posadzek,
 - krawężniki i pierzeje budynków,
 - cokoły przegród pionowych,
 - elementy poziome balustrad oraz pochwyty poręczy,
 - liniowe oświetlenie w posadzce i na suficie (duża część osób niewidomych ma tzw. poczucie światła i może rozpoznać kierunki wyznaczone przez oświetlenie i kontrast kolorystyczny).

- Wprowadzenie pochwytów wzdłuż ciągów komunikacyjnych najlepiej na dwóch wysokościach: od 85-100 cm (pierwszy pochwyt) i od 60-75 cm (drugi pochwyt), w kolorystyce odmiennej od ścian i podłóg z uwagi na osoby słabowidzące; zasada ta dotyczy także stosowania kontrastowej kolorystyki ścian w stosunku do podłóg.

MEBLE

- Wysokość blatu biurka powinna być regulowana 60-80 cm, uwzględniając potrzeby wynikające z niepełnosprawności.
- Zalecana szerokość blatu roboczego biurka 60 cm.
- System półek wiszących nad biurkiem powinien znajdować się w zasięgu wyciągniętej ręki osoby siedzącej na wysokości 120-130 cm od powierzchni podłogi.
- Optymalna wysokość blatu roboczego wynosi 70-80 cm, z pustą przestrzenią na podjazd wózka o szerokości min. 80 cm i głębokości min. 60 cm, umieszczony pomiędzy zlewem a kuchenką.
- Optymalna wysokość blatu stołu jadalnianego wynosi 70-80 cm, z pustą przestrzenią na podjazd wózkiem 80 cm i głębokości 60 cm.
- Płytkie szafki montowane 45 cm nad blatem roboczym.
- Dolna krawędź szafek na wysokości 25 cm od podłogi, aby umożliwić dojechanie wózka.
- Miejsca do przechowywania z półkami o głębokości 50-60 cm.
- Najwyżej położone półki, dostępne dla osoby poruszającej się na wózku, powinny znajdować się na wysokości do 110 cm, a najniżej powinny znajdować się nie niżej niż 50 cm.
- Wysokość elementu na wieszaki 100-120 cm.

CHODNIK I CIĄGI PIESZE

- Zastosować na ciągach pieszych i zjazdach kostki, płyty i nawierzchnie bezfazowe lub z mikrofazą

PAS PROWADZĄCY - system Fakturowych Oznaczeń Nawierzchniowych (FON) we wnętrzach jak i na zewnątrz.

- W wyniku ustaleń z Urzędem Miasta i zgodnie z obowiązującymi przepisami o dostępności, we wszystkich nowych i przebudowywanych inwestycjach, należy stosować ścieżki dotykowe na całej długości ciągu pieszego, z wszystkimi jej elementami (pas prowadzący, pola uwagi, pas ostrzegawczy).
- Zaleca się zachowanie odstępu min. 0,8 m pomiędzy osią pasa prowadzącego a przeszkodą, np. małą architekturą, drzewem itp.
- Zalecana szerokość pasa prowadzącego: 0,30 - 0,50 m.
- Zalecane wykonanie ścieżki dotykowej z materiału o kolorze kontrastowym względem otaczającej nawierzchni.
- Należy stosować 2 cm krawężniki wzdłuż ciągów pieszych lub faktury obrzeży ciągów pieszych np. łupana kostka brukowa, rabata, jako punkt odniesienia dla osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Należy stosować kontrastowe obrzeże ciągów pieszych, jako punkt odniesienia dla osób z niepełnosprawnością wzroku.

- Ścieżkę dotykową należy zakończyć polem uwagi. Bezpośrednio za nim, w poprzek chodnika, należy ułożyć płyty prowadzące. Poprowadzą one osobę niewidomą do krawędzi chodnika. Wystający krawężnik przejmie funkcję pasa prowadzącego.

ŁAWKI

- Dla zwiększenia komfortu, w przestrzeni publicznej, stosować ławki z oparciami i podłokietnikami (szerokość siedzenia ok. 50 cm, wysokość siedzenia 42-45 cm, podłokietnik 15-20 cm od poziomu siedziska, kąt oparcia tylniego ok. 100 stopni).
- Ławki powinny być wyposażone w podłokietniki po obu stronach ławki oraz po jednym podłokietniku co 3 miejsca siedzące.
- Miejsca siedzące powinny znajdować się w pobliżu ciągów komunikacyjnych, ale nie bezpośrednio na nich.
- Obok wszystkich ławek wolne miejsce na wózek inwalidzki, usytuowane tak, żeby nie przeszkadzał osobom, poruszającym się ciągiem pieszym (miejsce o wymiarach głębokość min. 140 cm (zalecane 180 cm) i szerokości 90 cm).

MAŁA ARCHITEKTURA

- Zapewnić na placach zabaw 1/3 urządzeń integracyjnych, przeznaczonych dla dzieci z niepełnosprawnościami.
[Uwagi Rady: integracja zaczyna się od najmłodszych lat, czyli na placach zabaw. Prosimy, jako Rada o zwrócenie uwagi na różnorodność użytych urządzeń integracyjnych oraz uwzględnić różne niepełnosprawności].
- Urządzenia integracyjne na placach zabaw sugeruje się umieścić na nawierzchni dostępnej.
[Uwagi Rady: piasek nie jest nawierzchnią dostępną, natomiast zrąbki są nawierzchnią trudnodostępną, zwłaszcza dla dzieci na wózkach, czy poruszających się o kulach].

Poniższe zagadnienia nie zostały szczegółowo ujęte w wytycznych, ponieważ precyzyjnie regulują je przepisy budowlane: oznakowanie miejsc parkingowych, schody, stopnie, spoczniki, balustrady i poręcze.

Wytyczne projektowania uniwersalnego dot. budynków użyteczności publicznej zostały opisane na podstawie opracowania Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju „Standardy dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami”, „Standardy dostępności ruchu pieszych dla miast i gmin ZTM”, „Projektowanie i adaptacja przestrzeni publicznej do potrzeb osób niewidomych i słabo widzących zalecenia i przepisy Polskiego Związku Niewidomych” oraz własnych doświadczeń członków Rady. Prosimy o informację, które z powyższych zaleceń zostaną zrealizowane.

Bożena Werner
Komisja ds. Barrier Architektonicznych

PRZEWODNICZĄCA
Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych

Barbara Grzes

